

Michalski Konstanty ks. dr. C. M. Stanowisko ks. Gabryła w ruchu neoscholastycznym. Wykład wygłoszony na uroczystym posiedzeniu Krak. Tow. filoz. 14-go stycznia b. r. w Auli Uniw. Jag. (Ateneum kapł. Tom. 13 (1916), str. 46—56).

Po długoletniem zastoju w filozofii scholastycznej, po systematycznym usuwaniu jej nawet „z ostatnich kryjówek, z zacisznych cel klasztornych i seminarjów duchownych“, w kilku ostatnich dziesiątkach lat rozpoczął się wprost żywiołowy ruch neoscholastyczny. Dzisiaj liczą się z nim najpoważniejsi przedstawiciele innych kierunków filozoficznych. Droga, którą obrała neoscholastyka, to gruntowna rewizja własnego systemu i ścisły kontakt z nowożytnymi prądami filozoficznymi i ze współczesną nauką. Jej obecni przedstawiciele i pionierzy to grupa neoscholastyków włoskich, skupiających się około wydawanej przez O. Gemellego „Rivista di Filosofia neoscholastica“ i szkoła lowańska. I u nas nie brakło neoscholastyce godnych przedstawicieli. Byli nimi O. Marjan Morawski, ks. Pawlicki i świeżo zmarły ks. Gabryl. Zasługi tego ostatniego na tem polu streszczają się w tem, że działał on mimo pewnych zrozumiałych braków to, co za granicą robiły całe instytuty i wydziały filozoficzne. Opanował on i wniknął w istotę nie tylko średniowiecznego lecz i starożytnego perypatetyzmu, przestudjował całą

jego historję do czasów sobie współczesnych. Przedstawił cały system neoscholastyczny, wplatając nieraz myśli własne, oryginalne. Na ogólny zagraniczny ruch neoscholastyczny nie oddziałał wprawdzie, pisząc wyłącznie po polsku, lecz dla nas zrobił on wszystko to, na co gdzieindziej składała się praca całych organizacyj.

X. G. Sz.